

**Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Ա
ՎԵՀԱՓԱՌ-ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՎԱԽՃԱՆՄԱՆ
ԱՌԻԹՈՎ ՀՈԳԵՎՈՐ ՊԵՏԵՐԻՑ ԵՎ
ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐԻՑ ՍՏԱՑՎԱԾ
ՑԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ**

**ՌՈՒՍ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑՈՒ
ԱԼԵՔՍԻՑ ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԱՏՐԻԱՐԹԻ
ՑԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ**

Ընդունեք մեր խորը և անկեղծ ցավակցությունները Նորին Արքունիքում
Գարեգին Ա Կաթողիկոսի վախճանման առիթով:

Այս դժվարին պահին կիսում ենք ցավը եղբայրական հայ ժողովրդի և
մեր աղոթքն ենք առաքում առ Աստված՝ երանաշնորհ Գարեգին Ա
Կաթողիկոսի հոգին արդարոց դասում հանգիստ գտնելու խնդրանքով:

Թող Աստված մշտապես վառ պահի նրա հիշատակը:

**ՀԱՄԱՑՆ ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ-ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ
ԻԼԻԱ ԵՐԿՐՈՐԳԻ ՏԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ**

Խորը ցավով ընդունեցինք Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Առաջինի մահվան լուրը: Մեծ է նրա ծառայությունը Հայ Առաքելական Եկեղեցու համդեպ: Մենք բարձր ենք գնահատում նրա մեծ ավանդը մեր ժողովուրդների և մեր Եկեղեցիների միջև եղբայրական հարաբերությունների ամրապնդման գործում: Ողջ քրիստոնյա աշխարհը նրան ճանաչում էր որպես իմաստուն առաջնորդի և արդարության ու խաղաղության պաշտպանի:

Հնդուները մեր և Վրաց Ուղղափառ Եկեղեցու սինդի, վրաց ժողովրդի անկեղծ ցավակցությունները:

Թող Աստված հանգիստ պարգևի նրա հոգուն, Հայոց արդար Հայրապետաց դասում:

**ԱՆՏԻՈՔԻ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ
ՏԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ**

**ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ
ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԽՈՐՀՐԳԻՆ**

Սիրելի Եղբայրներ ի Քրիստոս,

Խորապես վշտացանք՝ լսելով մեր սիրելի եղբոր՝ Ամենայն Հայոց Գարեգին Ա Կաթողիկոսի մահվան տխուր լուրը:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը նախանձախնդիր էր Հայ Առաքելական Եկեղեցու ավանդությունների պահպանման մեջ: Իր կաթողիկոսության ընթացքում Գարեգին Առաջինը մեծապես նպաստեց Եկեղեցու առաջընթացին: Մեր աղոթքներում մշտապես հիշում էինք նրան՝ խնդրելով Աստծուց, որպեսզի կարողություն շնորհի նրան՝ համբերությամբ կրելու հիվանդության պատճառած ցավերն ու չարչարանքները:

Գարեգին Առաջինը բարի հովիվ և քրիստոնյա մեծագույն առաջնորդներից մեկն էր՝ օժտված բազում շնորհներով, ում ավանդը էկումենիկ շարժման մեջ մշտապես կհիշվի: Նրա մահը մեծագույն կորուստ է քրիստոնյա աշխարհի համար, հատկապես մեր՝ Արևելյան Օրթոդոքս Եկեղեցիների: Թող Աստված օրհնի նրա հոգին և ընտրյալների հետ մեկտեղ իր երկնային օթևաններում պահի: Մենք՝ մետրոպոլիտությունը, հոգևորականությունը, Սիրիական Օրթոդոքս Եկեղեցու հավատացյալ ժողովուրդը Հայ Եկեղեցու նվիրապետության և հավատացյալ ժողովրդի հետ մեկտեղ կիսում ենք Սրբազնության մահվան վիշտը: Թող ամենակարող Աստված մխիթարի մեզ բոլորիս և որբացած իր ընտանիքին: Աղոթում ենք, որպեսզի՝ Սուրբ Հոգին ընտրի ճշմարիտ անձը՝ լրացնելու համար Հայ Առաքելական մեր քույր Եկեղեցու Ծայրագույն Պատրիարքի մահվամբ ստեղծված բացը:

ԻԳՆԱՏԻՈՍ ԶԱՔԶԱ Ա ԻՎԱՍ
Անտիոքի Ուղղափառ Եկեղեցու Պատրիարք

**ՌՈՒՄԻՆ ՕՐԹՈԴՈՔՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒ
ՊԱՏՐԻԱՐԷԻ ՃԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ**

**ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՏԵՂԱԳԱՀ
ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐՍԵՍ
ԱՐՔԵԳԻՍԿՈԳՈՍ ՊՈԶԱԳԱԼԹԱՆԻՆ**

Ձերդ Սրբազնություն,

Մեր Տիրոջ՝ Հիսուս Քրիստոսի անհուն սիրով Ձեզ ենք ուղարկում մեր ներփակ պատգամը, որով մենք հարմար գտանք Հայ Առաքելական Եկեղեցու Գերագույն Հոգևոր Խորհրդին և Հայ Եկեղեցու բոլոր անդամներին արտահայտել մեր ցավակցությունը՝ Նորին Սրբություն Գարեգին Առաջինի մահվան կապակցությամբ:

Մենք Ձերդ Սրբազնության և Հայ Ուղղափառ Եկեղեցու զավակների հետ ենք, ովքեր այս օրերին սգում են իրենց սիրեցյալ Հովվապետի ծանանակավոր բաժանումը:

Ծավում ենք, որ վշտի այս պահին չենք կարող ներկա գտնվել Ձեր և ձեր ժողովրդի կողքին, և վստահեցնում ենք Ձեզ, Ձերդ Սրբազնություն, որ մեր խոնարհ աղոթքներն ենք վերառաքում առ Աստված՝ իր սիրեցյալ ծառայի և մեր հավատակից եղբոր՝ Գարեգին Առաջինի հոգու հանգստության համար:

Եղբայրական սիրով՝

ՔԵՆՆՍԻՍ

Պատրիարք Ռումին Օրթոդոքս Եկեղեցու

**ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԳԵՐԱԳՈՒԹՅՆ
ՀՈԳԵՎՈՐ ԽՈՐՀՐԳԻՆ, ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆԸ ԵՎ
ՀԱՎԱՏԱՅՅԱԼ ԺՈՂՈՎՐԳԻՆ**

Խորը վշտով ականջալուր եղանք մեր սիրելի եղբոր՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ս.Տ. Գարեգին Առաջինի մահվան բոթին:

Նորին Սրբությունը մշտապես կար և կմնա բոլոր նրանց հիշողության մեջ, ովքեր գիտեին նրան իբրև մտերիմ ընկերոջ: Իբրև Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս, իր կարճ ծառայության ընթացքում նա եղավ նվիրվածության և իմաստության օրինակ յուրաքանչյուրի համար:

Մենք առիթ ենք ունեցել վեհափառի հետ հանդիպման ուրախությունը կիսելու 1995 թվականին Ռումին Օրթոդոքս Եկեղեցու շրջանակում տեղի ունեցող տոնակատարությունների ընթացքում, երբ նա այցելեց մեր Եկեղեցի և մեր երկիր:

Մենք չենք կարող մոռանալ նաև այն բացառիկ ջերմ ընդունելությունը և աստվածաբանական օգտաշատ քննարկումները, որոնք ունեցանք 1996 թվականին Ս. Էջմիածին այցելության ժամանակ: Այդ գրույցների ընթացքում էլ ավելի մտերիմ հարաբերություններ ստեղծվեցին մեր երկու եկեղեցական ընտանիքների միջև: Հայ Եկեղեցում Գարեգին Առաջինի հովվապետության շրջանում շարունակվեցին այն ջերմ հարաբերությունները, որոնք գալիս էին Նորին Արքայության երջանկահիշատակ Ախորրդի՝ Վազգեն Առաջինի հայրապետության շրջանից:

Նորին Արքայության կորուստը մեզ համար սիրելի եզրոր կորուստ է, թեև մենք մխիթարվում ենք այն հույսով, որ Աստված իր խաղաղությունը կշնորհի իր ծառայի հոգուն սրբերի հետ միասին, որոնք կժառանգեն երկնային արքայությունը համեմատ այն խոստման, որ «Քրիստոս տվեց իր առաքյալներին ու աշակերտներին և նրանց միջոցով՝ մեզ բոլորին»՝ «Ես եմ հարությունը և կյանքը, նա, ով հավատում է ինձ, կսպի, եթե նույնիսկ մահանա, և ով ապրում ու հավատում է ինձ, երբեք չի մահանա» /Հովհ. ԺԱ. 25/:

Այս հույսով լեցուն ցավակցություն ենք հայտնում Ռոմին Եկեղեցու Ս. Սիմոնի անունից Հայ Եկեղեցու առաջնորդներին, հոգևորականությանն ու ժողովրդին:

Աղոթում ենք, որ ամենակարող Տերը առաջնորդի իր ծառաներին Ս. Էջմիածնում, որպեսզի ընտրեն Հովվապետ, որը և կշարունակի առաջնորդել իրենց դեպի փրկության ուղին:

**ԹԵՈԿՏԻՍ՝ ԳԱՏՐՈՒՐ ԲՈՒՄԻՆ
ՕՐԹՈԴՈՔՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒ**

ԲՈՒԼՂԱՐԻԱՑԻ ՍՈՒՐԲ ՍԻՆՈՂԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ՄԱՔՍԻՄ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՑԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ

Ցավով տեղեկացանք Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու գաճակալ Նորին Արքեպիսկոպոս Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի վախճանի մասին: Բուղարական Ուղղափառ Եկեղեցու Սինոդի և մեր անունից արտահայտում ենք մեր խորին ցավակցությունը և աղոթում, որ Աստված իր ծառայի հոգին հանգչեցնի արդարոց երկնային հանգրվաններում:

Թող մա հանգչի խաղաղությամբ և թող հավետ ապրի մրա հիշատակը:

ՔԵՆԹՐԲԵՐԻԻ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՋՈՐՋ ՔԵՐԻԻ ՑԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ ԳԱՐԵԳԻՆ Ա ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՄԱՀՎԱՆ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ

Տխրության այս պահին Ձեզ եմ դիմում ողջ աշխարհի Անգլիկան Եկեղեցու անունից՝ հայտնելու իմ ցավակցությունը Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Մայրագույն Պատրիարքի և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի մահվան կապակցությամբ: Նորին Արքեպիսկոպոս լայն մտախորհիզումի տեր և եռանդուն անձնավորություն էր: Նրա կապերն Անգլիկան համայնքի հետ ստեղծվել էին դեռևս իր երիտասարդության տարիներից, երբ մա ուսանում էր Օքսֆորդի համալսարանում: Իր ողջ կյանքի ընթացքում մա գործուն հետաքրքրությունը դրսևորեց համայն աշխարհում Աստծո Եկեղեցու միասնականությանը նպաստելու գործում:

Թե՛ որպես Կիլիկիո Կաթողիկոս և թե՛ որպես Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Նորին Արքեպիսկոպոս իրեն դրսևորեց որպես աշխարհի ամենաակնառու եկեղեցապետներից մեկը: Նրա բացակայությունն աշխարհը խիստ կզգա: Խնդրում եմ հաղորդել իմ անձնական ցավակցությունները Նորին Արքեպիսկոպոսի հարազատներին:

Կամենում եմ հավաստիացնել, որ մենք աղոթում ենք թե՛ Նորին Արքեպիսկոպոս և թե՛ Հայ Առաքելական Եկեղեցու համար:

ԱԹԵՆՔԻ ԵՎ ՀԱՄԱՅՆ ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԽՐԻՍՏՈՂՈՒԼՈՍԻ ՑԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ

Խոր վշտով առաջանք և մեծ ցավով ընդունեցինք Ձեր առաքած գույժը Նորին Սուրբ Օծություն Մայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Առաջինի մահվան մասին: Կիսելով Ձեր վիշտը և հղելով մեր Եկեղեցու և ժողովրդի ցավակցությունները՝ աղոթում ենք, որ մեր Տերը հանգիստ պարգևի իր հոգուն ի դասս արդարոց և արժանի հաջորդ շնորհի Ձեր պատվական Եկեղեցուն:

ԿԻՊՐՈՍԻ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԽՐԻՍՏՈՍՏՈՄՈՍԻ ՑԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ

Ազգացինք հույժ տեղեկանալով անժամանակ վախճանը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Նորին Սրբություն Գմարեզին Ա-ի՝ Կիպրոսի և նրա ժողովրդի սիրելի բարեկամի:

Երջանկահիշատակ Գարեգին Ա Կաթողիկոսն իր կյանքը նվիրել է բազմաչարչար հայ ժողովրդի առաջընթացին ու իրավունքների պաշտպանությանը, համաքրիստոնեական միության ձեռք բերմանը:

Անկեղծորեն ցավակցում ենք քույր Հայ Եկեղեցուն իր հարգարժան Գահակալի կորստյան առթիվ և մաղթում, որ կյանքի և մահվան իշխան Տերը հանգչեցնի նրա երանելի հոգին արդարների անդառտանում և շուտով մատնանշի նրա արժանավոր հաջորդին:

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԱԼԱՆԿԱՐԱ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԱՐԵՎԵԼԹԱՆ ՔՈԹԱՑԱՄԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԲԱՍԵԼԻՈՍ ՄԱՐ ԹՈՄԱ ՄԱՏԹԵՈՍ Բ-Ի ՑԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ

Հնդկաստանի Մալանկարա Ուղղափառ Եկեղեցու Եպիսկոպոսական Սուրբ Խորհրդի նախագահի, անդամների և մեր Եկեղեցու հավատացյալների անունը հայտնում ենք մեր խոր ցավը վշտակիր հայերին և աղոթք ենք մատուցում Նորին Սրբության հոգու հանգստության համար:

Խնդրում են հաղորդեցեք մեր վշտակցությունը բոլոր եպիսկոպոսներին և Ձեր Եկեղեցու հավատացյալ ժողովրդին:

**ԱՆՏԻՈՔԻ ԵՎ ՀԱՄԱՅՆ ԱՐԵՎԵԼՔԻ ՄԱՐՈՆԻՏ
ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՆԱՍՐԱԼԼԱՀ-ԲՈՒՏՐՈՍ
ԿԱՐԴԻՆԱԼ ՍՖԵՑՐԻ ՑԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ**

Խորագույն ցավով ստացանք Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս և Մայրագույն Պատրիարք Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Առաջինի մահվան տխուր լուրը: Մենք ճանաչել ենք նրան որպես հավատքի և աղոթքի մարդ և որպես ազնվագույն ձգտումներով հոգևոր առաջնորդ: Մենք միասին համագործակցել ենք ի բարօրություն Լիբանանի և ամբողջ աշխարհի հավատացյալների:

Ներկայացնելով մեր սրտագին ցավակցությունները մեր եղբայր բոլոր եպիսկոպոսներից, հոգևորականությանը, աշխարհականներին և աշխարհասփյուռ հայությանը, խնդրում ենք ամենակալ Աստծուն մեծագործ նշեցյալին արժանացնել երկնքի արքայությանը:

**ԲԱԲԵԼՈՆԻ ՔԱՂԴԵԱՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՌԱՖԱԵԼ
ԻՍԹ ԲԻԴԱՌԻԴԻ ՑԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ**

Մենք վշտով տեղեկացանք մեր պատվարժան եղբոր՝ Նորին Սրբություն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Սարգսյանի վախճանման մասին:

Նրա մահը մեծ կորուստ է հանուր Քրիստոնեական Եկեղեցու համար:

Ընդունեք մեր ցավակցությունների հավաստիքը հանուն նրա երանաշնորհ հոգու հանգստյան և լավագույն ցանկությունները Հայաստանյայց Առաքելական մեր Քույր Եկեղեցու բարգավաճման համար:

**ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ԸԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ ԴՈԿՏ. ԿՈՆՐԱԴ ՌԱՅՋԵՐԻ
ՑԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ**

Տեղյակ լինելով Նորին Արքայության ծանր հիվանդության մասին, անցյալ ամիսների ընթացքում համայն էկումենիկ ընտանիքն աղոթում էր, որպեսզի Նորին Արքայությունը վերագտնի իր առողջությունը և կարողանա ստանձնել իր հովվապետական ծառայությունները Հայաստանում: Այժմ մենք կարող ենք միայն աղոթել, որպեսզի նա արժանանա հավերժական խաղաղության:

Ինչպես դուք թերևս գիտեք, ես անձնական կապեր եմ ունեցել Նորին Արքայության հետ՝ սկսած այն տարիներից, երբ նա ԵՂԽ-ի կենտրոնական կոմիտեի փոխատենապետն էր: Իր էկումենիկ գործակիցներից շատերի համար Նորին Արքայությունը կարծես հոգևոր հայր էր: ԵՂԽ-ում իր անմիջական ղեկավարությունը թողնելուց հետո էլ նա ոգեշնչել ու խրախուսել է մեզ իր լայն մտահորիզոնով և մարդկությանը ծառայող միասնական Եկեղեցու իր անասան մտապատկերով: Նրա խոսքը, ուղղված Հարարեում գումարված ԵՂԽ 8-րդ ասամբլեային, այժմ դարձել է նրա էկումենիկ վերջին կամքը, իսկ իր էկումենիկ գրվածքների հրատարակությունը կդառնա մեծարժեք ծառանգություն:

**ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ԿՈՆՏԵՐԱՆՍԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ ԴՈԿՏ. ՔԵՑԹ ՔԼԵՄԵՆՑԻ
ՑԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ**

ԵԿԿ-ը կամենում է առաջին հերթին իր անկեղծ սրտակցությունը հայտնել թուրք նրանց, ովքեր սգում են: Հանձին Գարեգին Ա Կաթողիկոսի մենք ճանաչեցինք Աստծո անզուգական շնորհով օժտված մի անձնավորության, որն առաջնորդեց Հայ Առաքելական Եկեղեցին բռնապետական ռեժիմին հաջորդած վերակառուցման դժվարին և մարտահրավերներ մետող ժամանակաշրջանում: Ելնելով իր ժողովրդի, իր Եկեղեցու և Տիրոջ հանդեպ տածած սիրուց, Նորին Արքայությունը բարձրագույն մակարդակով իրականացրեց ակնառու և միավորիչ հովվապետական ծառայություն:

Գարեգին Ա Կաթողիկոսի կորուստը սգում է նաև էկումենիկ ընտանիքը, որտեղ, Վեհափառ Հայրապետը համաշխարհային մշակութային առաջնորդ էր, ինչպես որ մշակակալից դեմք էր նաև ԵԿԿ-ում: Մենք գնահատում ենք նաև նրա հանձնառությունը Եվրոպայում խաղաղության ու հաշտության և քրիստոնեական միասնության խնդիրներին: Էկումենիկ շարժման իր մասնակցությանը նա հաղորդեց ոչ միայն իր մտահորիզոնի լայնությունը և գիտնականի կերտվածքի խորությունը, այլև անձնական բարեկամական կապեր հաստատելու իր ձիրքը:

**ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՑԱՆ ԳՐԱՍԵՆՑԱԿԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ ԿԱՐԳԻՆԱԼ ԷԴՎԱՐԳ ԻԳՐԻՍ ԿԱՍԻԳԻԻ
ՑԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ**

Կիսում ենք Ձեր մեծ կորուստը և հավաստիացնում Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին և ամբողջ Հայ Առաքելական Եկեղեցուն, որ աղոթում ենք սիրեցյալ հոգևոր առաջնորդի, նախանձախնդիր հովվի և քրիստոնեական միության որոնման ցկյանս եռանդուն պաշտպանի հավիտենական հանգստյան համար:

Այս առավոտ Սբ. Պետրոսի հրապարակում իր «ընդհանուր լսարան»-ից Հովհաննես- Պողոս Բ Պապը խոսեց այն «մտերմության խորը հանգույց»-ի մասին, որ ինքը կիսել էր Կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի հետ: Հովհաննես- Պողոս Պապը, ամերադառնալով իր Քառանյության օրոք Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա-ի Հոռմ կատարած զույգ այցերին, ասաց. «Ես առիթն ունեցա հիանալու իր հոգևոր կերտվածքի, Եկեղեցու հանդեպ իր ուժգին սիրո և իր նախանձախնդրության՝ բոլոր քրիստոնյաների միության և Քրիստոսի մեկ հոտի համար: Ես անկեղծորեն փափագում էի եղբայրական բարեկամության ոգով այցելել նրան, բայց հանգամանքները թույլ չտվեցին ինձ իրականացնելու իմ ցանկությունը»:

Երեկ Ս. Պետրոսի եկեղեցում, Ս. Պետրոս-Պողոս առաքյալներից նվիրված տոնի հանդիսավոր Պատարագի ընթացքում, աղոթք մատուցվեց Նորին Սրբություն Գարեգին Առաջինի հիշատակին: Հովհաննես-Պողոս Բ Պապը այս առավոտ խնդրեց «ընդհանուր լսարան»-ում բոլոր ներկաներին միանալ իրեն աղոթքով «այս ակնառու Հովվի ազնիվ հոգու համար»՝ հայցելով Աստծուց «ընդունել նրան իր մոտ Երկնային արքայության մեջ բնակվող սրբերի հետ հաղորդվելու համար»:

Եզրափակելով, Նորին Սրբություն Պապն արտահայտեց «իր ամենաանկեղծ ցավակցությունները Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին, Հայ Առաքելական Եկեղեցուն և հայ ժողովրդին՝ նման նշանավոր Հայրապետ կորցնելու համար»:

ԱՄԵՐԻԿԱՅՈՒՄ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԹԵՈՂՈՍԻՈՍ ՄԵՏՐՈՊՈԼԻՏԻ ՏԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ

Հանում Ամերիկայում Ուղղափառ Եկեղեցու նվիրապետության, հոգևորականության, վանականության և հավատացյալ ժողովրդի, խնդրում եմ ընդունել մեր վշտալի ցավակցությունները և սրտազգաց աղոթքը Նորին Սուրբ Օծություն Մայրազույց Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Առաջինի մահվան և ի Տեր մեջելու առիթով: Թող Տեր Աստված հավիտենական հանգիստ պարգևի նրան երանական օթևաններում՝ հավերժացնելով իր հիշատակը:

ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԳԵՐԱԳՈՒԹՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԽՈՐՀՐԴԻՆ

Սրտի խոր վշտով, անկեղծորեն ցավակցում եմ Մոսկվայի Պատրիարքության Բեղոոս ինքնավար Ուղղափառ Եկեղեցու իշխանության, հոգևորականության և հավատացյալ ժողովրդի անունից Ամենայն Հայոց Գարեգին Ա Կաթողիկոսի մահվան առիթով:

Մեր Եկեղեցիների՝ ի Քրիստոս եղբայրական սերտ հարաբերությունների ամասասան շարունակողը՝ Նորին Սրբություն Գարեգին Առաջինը, իմաստությամբ առաջնորդեց Հայ Եկեղեցին դժվարին ժամանակներում լի փորձություններով ու գայթակղություններով:

Հուսացած Աստծո բարեգթությանը, Հայ Առաքելական Եկեղեցու առաջնորդը անտրտունը անցավ իր խաչի ճանապարհը՝ ծառայելով Եկեղեցուն, Հայրեմիքին ու ողջ Քայ ժողովրդին: Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն իր աղոթքներում և գործերում, առաջնորդվելով Ավետարանական պատվիրաններով ու առաքելական վարդապետությամբ, ճշմարտապես կատարեց մեր Տիրոջ՝ Հիսուս Քրիստոսի խոսքը, որն էլ համգասություն թող պարգևի իր նորոգ համգուցյալ ծառային սրբերի հետ մեկտեղ երկնային օթևաններում:

Աղոթելով մեջեցյալի հոգու համգասության համար, Ռուս Ուղղափառ Պատրիարքության Բեղոոս ինքնավար Եկեղեցին ապավինում է Աստծու ամենագոր օգնությանը եղբայրական Քայ ժողովրդին և վստահություն հայտնում, որ «Երկրի իշխանությունը Տիրոջ ձեռքին է. Նա է ժամանակին արժանի մարդուն բարձրացնում իշխանության» (Սիրաք ժ 4):

Եղբայրական սիրով ի Քրիստոս՝

*Մինակի և Ալուցկի մետրոպոլիտ,
Պատրիարքական նվիրակ համայն Բեղոոսիայի*

ՑԱՎԱԿՑՈՒՄ Է ՔՐԻՍՏՈՆԹԱ ԱՇԽԱՐՀԸ

Ցավակցական հեռագիր է ստացվել նաև Կարելիայի և Համայն Տիմլանդիայի Արքեպիսկոպոս Յոհաննեսից, որտեղ մասնավորապես ասվում է. «Աղոթելով Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Բանգուցյալ Գարեգին Ա-ի հոգու հանգստության համար և բարեխոսելով Ջեզ և Ջեր Ա. Եկեղեցու համար՝ ես Ջեզ հետ եմ հոգով և աղոթքով»:

Ցավակցական հեռագրեր են ստացվել նաև Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու Արտաքին հարաբերությունների բաժնի վարիչ, Սմոլենսկի և Կալինինգրադի միտրոպոլիտ Կիրիլից, Լեհաստանի Ուղղափառ Եկեղեցու պետ միտրոպոլիտ Սավվայից, Մեթոդիստ Եկեղեցիների Համաշխարհային Խորհրդի գլխավոր քարտուղար Ջո Հելլից, Ֆրանսիայի եպիսկոպոսների կոնֆերանսի նախագահ մոնսիգյոր Լուիս-Մարի Բիլից, Ֆրանսիայի քողոքական Եկեղեցիների ֆեդերացիայի նախագահ Ջին Թարթիեից, Մերձավոր Արևելքի Եկեղեցիների Խորհրդի գործադիր տնօրեն Դր. Հարրի Հակոբյանից, Ռեզենսբուրգի Արևելյան Եկեղեցիների խորհրդի տնօրեն Դր. Ալբերտ Ռաուխից և Տիեզերական Պատրիարքության Ամերիկայի Հույն Օրթոդոքս Եկեղեցու առաջնորդ Սպիրիդոնից:

Իրենց ցավակցությունն են արտահայտել նաև Գերմանիայի եպիսկոպոսական ժողովի նախագահ Կարլ Լեհման եպիսկոպոսը, Արևելյան կաթողիկե Եկեղեցիների նախագահ կարդինալ Ակիլլե Միլվեստրիմին, Հռոմի Պապական Արևելյան ինստիտուտի ընդհանուր տեսուչ Հեկտոր Վալը:

Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածին ցավակցական գրեր են ստացվել նաև Մայկոպի և Արմավիրի եպիսկոպոս Տիլարետից, Բեսնգաթոքի եպիսկոպոս դոկտոր Ջեֆրի Ռոուելից, ԱՄՆ Եպիսկոպոսական Եկեղեցու նախագահող եպիսկոպոս Էդմոնդ Լ. Բրաունինգից, Միլանի Կարդինալ Կարլո Մարիա Մարտինիից, «Պրո Օրիենթե» կազմակերպության նախագահ Ալֆրեդ Շթրինեմանից, Գերմանիայի Ավետարանական Եկեղեցու ժողովի նախագահ Մանֆրեդ Քոքից, ԱՄՆ-ի Քրիստոսի Եկեղեցիների Ազգային ժողովի գլխավոր քարտուղար Ռոդնի Ի. Փելչից:

**ԿՈՎԿԱՍԻ ՄՈՒՍՈՒԼՄԱՆ ՆԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱԳԱՀ ՇԵՑԽ ՈՒԼ ԻՍԼԱՄ ԱԼԼԱՀՇՈՒԹՅՈՒՐ
ՓԱՇԱԶԱԴԵԻ ՑԱՎԱԿՑԱԿԱՆ ԳԻՐԸ**

Ընդունեք մեր խոր ցավակցությունները Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու պետ Նորին Արքայություն Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի մահվան կապակցությամբ: Անկեղծորեն ցանկանում ենք խաղաղություն և բարգավաճում իր ժողովրդին՝ գիտակցելով, որ դրան կարելի է միայն հասնել տարածաշրջանում բարիդրացիական հարաբերությունների և փոխադարձ վստահության պայմաններում:

Ցավոք, Նորին Արքայության հիվանդությունը թույլ չտվեց իրականացնել բարոյական պարտքը՝ շարունակել մեր սկսած երկխոսությունը: Հավատում ենք, որ Ամենաբարձրյալ Արարչի օգնությամբ և մեր երկուստեք ջանքերով խաղաղությունն ու համաձայնությունը, որի մասին երազում էր Գարեգին Ա Սրբազան Կաթողիկոսը, կդառնա մեր ժողովուրդների սեփականությունը: